

2013-2018 ORTAOKUL MATEMATİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Selahattin BEYENDİ¹

Özet

Matematik öğretim programlarında farklı zamanlarda yenileme çalışmaları yapılmış olup en son değişiklikler 2018 yılında yapılmıştır. Çalışmada 2018 ve 2013 yıllarında ortaokul düzeyinde matematik dersindeki yenilikler incelenmiştir. Bu bağlamda çalışmada 2013 ve 2018 yıllarında yenilenen matematik dersi öğretim programları içerisinde ortaokul düzeyinde yapılan değişikliklerin karşılaştırmalı olarak analiz edilmesi amaç olarak belirlenmiştir. Bu amaç kapsamında çalışmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş olup, betimsel bir durum çalışması niteliğinde tasarlanmıştır. Verilerin toplanması için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından elektronik ortamda yayınlanan 2013 ve 2018 Matematik dersi öğretim programları oluşturduğundan, veri toplama yöntemi olarak doküman incelemesi kullanılmıştır. Çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada doküman incelemesi için ölçüt olarak 2013 ve 2018 Matematik dersi öğretim programlarının ortaokul boyutunu analiz etmek belirlenmiştir. Çalışmada elde edilen veriler analiz edilirken araştırmacı tarafından belirlenen kategorilerin frekansları ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır. Araştırma sonucunda 2013 öğretim programında değerler konusunun ele alınmadığı fakat 2018 öğretim programında kapsamlı bir şekilde yer aldığı görülmektedir. 2013 öğretim programında toplamda 233, 2018 öğretim programında ise toplamda 215 kazanımın yer aldığı belirlenmiştir. Kazanım sayılarında azalma olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada öğretim programlarının

1 Dr., Malatya Öğretmenler Ortaokulu Matematik Öğretmeni, selahattinbeyendi@gmail.com

ünite sayısı açısından değerlendirilmesi neticesinde 2013 öğretim programında 5 olan ünite sayısı 2018 öğretim programında 6'ya yükseldiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Matematik, Ortaokul, Öğretim Programı

Giriş

Eğitimin bir süreç olduğu ve bir eğitim kurumunun bireylerin yaşantılarını düzenlemek ve zenginleştirmek için yürüttüğü tüm etkinliklerin eğitim programı kapsamına girdiği belirtilmektedir. Eğitim programı bir eğitim kurumunun ya da sosyal çevrenin bireylerin yaşantılarını düzenlemek ve zenginleştirmek için yürüttüğü etkinliklerdir (Varış, 1996). Bu kapsamda Ertürk (1998), eğitim programını, öğretmenler için eğitim durumları düzeni, öğrenciler için eğitim yaşantıları düzeni olarak tanımlarken, Demirel (2017) ise eğitim programını öğrenene okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneği olarak tanımlamaktadır.

Tüm bilimlerin, özellikle de fen bilimlerinin temelini oluşturduğu kabul edilen matematik için en açıklayıcı tanımlardan biri; “biçim, sayı ve çoklukların yapılarını, özelliklerini ve aralarındaki ilişkileri mantık yoluyla inceleyen ve aritmetik, cebir, geometri gibi dallara ayrılan bilim dalı” olduğudur (Umay, 2002). Başka bir tanıma göre ise matematik, insan zihninin çevreden aldığı esin ve ilk hareketle soyutlama yapmak suretiyle ortaya koyduğu bir bilgidir (Altun, 2005).

Matematik öğretiminin amacı kişiye günlük hayatın gerektirdiği matematiksel bilgi ve becerileri kazandırmak, ona problem çözmeyi öğretmek ve olayları problem çözme atmosferi içinde ele alan bir düşünme biçimi kazandırmaktır (Altun ve Alkan, 1998). Matematik öğretiminde, bireylere çeşitli bilgileri yüklemek yerine, karşılaştıkları problemleri çözmeye yardımcı olacak yöntem ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır. Bu nedenle bireylerin matematiksel kavram ve ilkelere kavrayabilme, kritik ve yaratıcı düşünebilmeye, iletişim kurabilme yeteneklerini geliştirmeye dayalı, ezberden uzak bir matematik eğitimi istenen ve beklenen bir eğitimidir (Orbeyi, 2007).

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde insanın çok yönlü gelişimsel özelliklerine dair mevcut bilimsel bilgi ve birikim dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi dikkate alan harmonik bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır. Öğretim programları, insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında, her yaş döneminde bireylerin gelişim özelliklerini dikkate alarak destekleyici önlemler alınması önerilmektedir. Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir (MEB, 2018).

Ülkemizde Cumhuriyetin ilanından sonra çeşitli dönemlerde öğretim programlarında birçok reform çalışmaları yapılmıştır. Türkiye’de, öğretim programlarında 1924, 1926, 1936, 1948, 1962, 1968, 1983, 1990, 1998, 2005, 2009, 2013 ve 2017 yıllarında yenileme çalışmaları yapıldığı görülmektedir.

Öğretim programlarında yapılan son değişiklik Talim ve Terbiye Kurulu tarafından Temmuz 2017’de onaylanarak 2017-2018 eğitim ve öğretim yılından itibaren kademeli bir şekilde uygulamaya konulmuştur. 2017-2018 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla pilot uygulaması yapılan öğretim programlarına yönelik olarak daha önce de kamuoyuna ilan edildiği üzere izleme değerlendirme çalışmaları yapılmıştır. İzleme değerlendirme çalışmaları kapsamında ilgili paydaşlar, kamu ve özel sektör temsilcileri (öğretmen, öğrenci, dernek/meslek birlikleri/federasyonlar ve Bakanlığımız ders kitabı yazarları) ile odak grup çalışmaları yapılmıştır. Yapılan izleme değerlendirme çalışmalarına ilave olarak çeşitli kamu kurum kuruluşları, ile ilgililerden Milli Eğitim Bakanlığı’na ulaşan görüş ve öneriler değerlendirilmiş ve son güncellemeler yapılarak 19.01.2018 tarihinde Talim ve Terbiye Kurulu tarafından Temmuz 2017’de yayınlanan Matematik Öğretim Programı kaldırılmış yeni program <http://mufredat.meb.gov.tr> İnternet sitesi üzerinden kamuoyu ile paylaşılmaya başlanmıştır (<https://ttkb.meb.gov.tr>). Bu çalışmada yayınlanan bu program içerisinde ortaokul matematik öğretim programı incelenmiştir.

Bu çalışmada 2013 ve 2018 yıllarında yenilenen matematik dersi öğretim programları içerisinde ortaokul düzeyinde yapılan değişikliklerin karşılaştırmalı olarak analiz edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada belirtilen amaç çerçevesinde 2013 ve 2018 öğretim programları için şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğretim programlarında program yaklaşımına yer verilmiş midir?
2. Öğretim programlarında kazanımlara nasıl yer verilmiştir?
3. Öğretim programlarında konuların ünitelere göre dağılımı nasıldır?
4. Öğretim programlarında ders saatlerine ilişkin açıklamalara yer verilmiş midir?
5. Öğretim programlarında öğrenme alanlarına nasıl yer verilmiştir?
6. Öğretim programlarında değerlere nasıl yer verilmiştir?

Yöntem

Araştırma Modeli

2013 ve 2018 yıllarında yenilenen matematik dersi öğretim programları içerisinde ortaokul düzeyinde yapılan değişikliklerin karşılaştırmalı olarak analiz etmek amacıyla yapılan bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Nitel araştırmalar belirli bir birey, grup veya koşul hakkında detaylı bir çerçeve ortaya koyar (Fraenkel & Wallen, 1996).

Nitel araştırmalar yapılırken veri toplama yöntemi olarak yaygın olarak görüşme, gözlem ve doküman incelemesi teknikleri kullanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu çalışmada, araştırma verilerinin toplanması için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından elektronik ortamda yayınlanan 2013 ve 2018 Matematik öğretim programları oluşturduğundan, veri toplama yöntemi olarak doküman incelemesi kullanılmıştır. Çalışma betimsel bir durum çalışması olarak tasarlanmıştır.

Bu çalışma betimsel bir durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Durum çalışmasında yapılmak istenen, ele alınan örneğin kapsamlı bir şekilde betimlenmesinin amaçlanmasıdır (Bloor & Wood, 2006). Bu araştırmada, 2013 ve 2018 ortaokul matematik dersi öğretim programları karşılaştırmalı olarak detaylı bir şekilde betimlenmeye çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada gözlem birimlerini belirgin niteliklere sahip kişi, olay, nesne ya da durumları oluşturabilir. Bu bağlamda seçilecek örneklem için belirlenen ölçüte karşılık gelebilen nesne, olay, belge vb. örnekleme alınır (Büyüköztürk, Kılıç, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Ölçüt örneklemede de araştırmacı tarafından hazırlanan bazı ölçüt veya ölçütlere göre çalışma grubunun belirlenmesi vardır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Çalışmada doküman incelemesi için ölçüt olarak 2013 ve 2018 Matematik dersi öğretim programlarının ortaokul boyutunu analiz etmek belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi yönteminde veriler; kaynaklara ulaşma, ulaşılan kaynakların doğruluğunu kontrol etme, kaynakları anlama, veriyi analiz etme ve veriyi kullanma olmak üzere beş adımda toplanmaktadır (Forster, 1995; Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Çalışmanın birinci adımında dokümanlara ulaşılmıştır. Bu kapsamda çalışmanın verilerini 2013 ve 2018 ortaokul matematik dersi öğretim programları oluşturmuştur. Belgeler, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın (TTKB) resmi web sayfasından elde edilmiştir. İkinci adımda TTKB. Resmi web sayfasında elde edilen verilerin doğruluğu kontrol edilmiştir. Bu kapsamda TTKB. Resmi web sayfasından alınan 2013 ve 2018 öğretim programları var olduğu şekliyle yapılan çalışmada kullanılmıştır.

Doküman incelemesinin üçüncü adımında dokümanları anlama çalışmaları yapılmıştır. Bu adımda dokümanların birbirleriyle karşılaştırmalı olarak belirli bir sistem içinde olması ve çözümlenmesi gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu kapsamda 2013 ve 2018 matematik öğretim programları karşılaştırmalı olarak araştırmanın amacı doğrultusunda incelenmiştir. Dördüncü adımda ise araştırmada elde edilen verilerin analizi yapılmıştır.

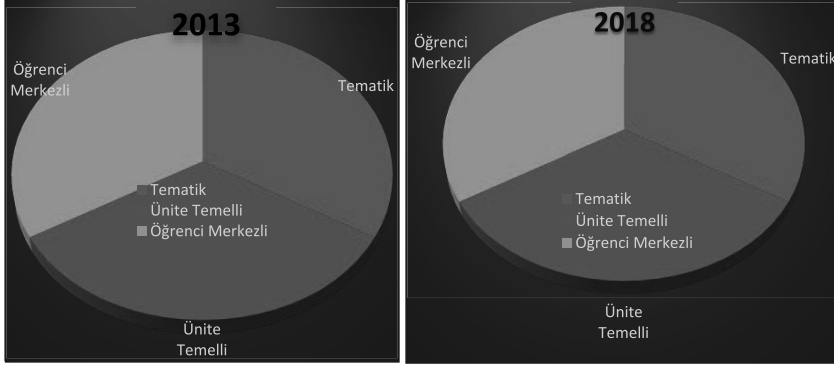
Verilerin Analizi

Yapılan çalışmada araştırmamanın amacı doğrultusunda oluşturulan kategoriler aracılığıyla veriler analiz edilmiştir. Veriler analiz edilirken araştırmacı tarafından belirlenen kategorilerin frekansları ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır. Bu hesaplamalar yapılırken ilk olarak 2013 ve 2018 matematik öğretim programları tek tek analiz edilmiştir. Bir sonraki adımda öğretim programlarından elde edilen verilerden oluşturulan tablolar ve grafikler karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir.

Bulgular

Bu çalışmada 2013 ve 2018 yıllarında yenilenen matematik dersi öğretim programları içerisinde ortaokul düzeyinde yapılan değişikliklerin karşılaştırmalı olarak analiz edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada belirtilen amaç çerçevesinde belirlenen 6 alt amaç doğrultusunda doküman incelemesi yöntemi ile elde edilen bulgular aşağıda tablo ve grafiklerle gösterilmiştir.

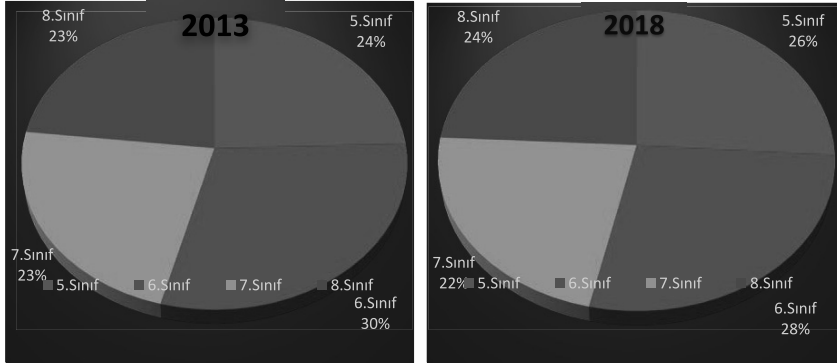
Grafik 1. Ortaokul Matematik Dersi Öğretim Programlarındaki Program Yaklaşımları

2013 ve 2018 ortaokul matematik dersi öğretim programları incelendiğinde her iki programda da benzer yaklaşımların benimsendiği görülmektedir. Programlarda tematik, öğrenci merkezli ve ünite temelli yaklaşımların benimsendiğini görülmektedir. 2013 ve 2018 öğretim programlarında öğretmenlere yaklaşım konusunda esneklik sunulduğu ifade

edilmiştir. Bu kapsamda öğretmenlerin sınırlandırılmayarak hangi yaklaşımın öğretim faaliyetleri için daha yararlı olacağına karar vererek kullanması gerektiği belirtilmiştir.

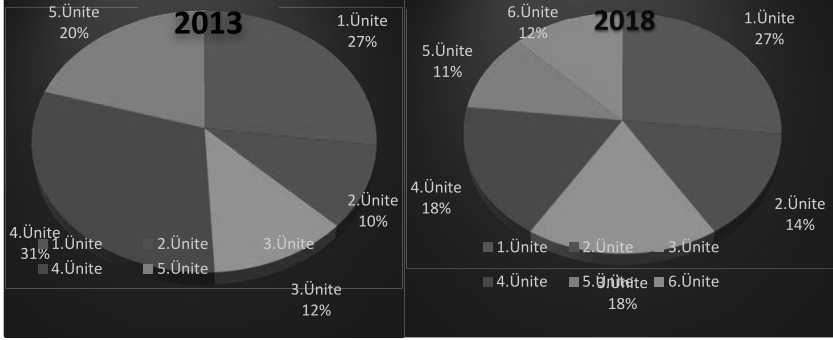
Grafik 2. Ortaokul Matematik Dersi Öğretim Programlarındaki Kazanım Sayıları

Grafik 2’de yer alan 2013 ve 2018 Matematik dersi öğretim programlarındaki kazanım sayıları incelendiğinde 2013 yılında toplam kazanım sayısı 233 iken, 2018 yılında toplam kazanım sayısı 215 olduğu görülmektedir. Toplam kazanım sayılarında 2013’ten 2018’e bir azalma olduğu görülmektedir. Ayrıca bu değerler okuyuculara 2018 yılı ortaokul matematik öğretim programında sadeleştirmelerin olduğuna yönelik ipuçları verdiği söylenebilir.

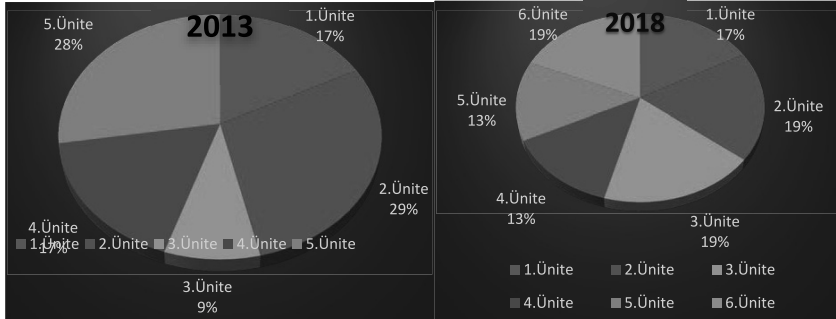
2013 ve 2018 öğretim programlarının sınıf bazında kazanım sayıları karşılaştırıldığında her sınıf düzeyinde kazanım sayılarında azalma olduğu görülmektedir. En fazla değişim 6.sınıf düzeyinde olduğu görülürken, en az değişim 5. Sınıf düzeyinde olmuştur. 6. Sınıfta 2013 matematik öğretim programında kazanım sayısı 69 iken bu sayı 2018 matematik öğretim programında 59’a düşmüştür. 5. Sınıfta 2013 matematik öğretim programında kazanım sayısı 57 iken bu sayı 2018 matematik öğretim programında bir kazanım sayısı azalma ile 56 olmuştur.

Grafik 3. 5. Sınıf Matematik Dersi Öğretim Programlarındaki Kazanım Sayıları

Grafik 3'te yer alan 2013 ve 2018 5.Sınıf Matematik dersi öğretim programlarındaki ünite bazlı kazanım sayıları incelendiğinde 2013 yılında toplam kazanım sayısı 5 üniteye 59 kazanım iken, 2018 yılında toplam kazanım sayısı 6 üniteye 56 kazanım olduğu görülmektedir. 5.sınıftaki kazanım sayılarında diğer sınıflarda olduğu gibi 2013'ten 2018'e bir azalma olduğu görülmektedir. En fazla değişim 4.Üniteye olduğu görülürken, en az değişim ise 1.Üniteye olmuştur. 4. Üniteye 2013 matematik öğretim programında kazanım sayısı 18 iken bu sayı 2018 matematik öğretim programında 10'a düşmüştür. 1.Üniteye 2013 matematik öğretim programında kazanım sayısı 16 iken bu sayı 2018 matematik öğretim programında bir kazanım sayısı azalma ile 15 olmuştur.

Grafik 4. 6. Sınıf Matematik Dersi Öğretim Programlarındaki Kazanım Sayıları

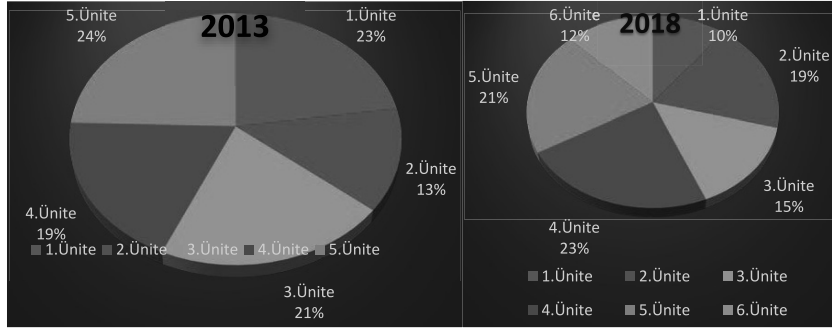

Grafik 4'te yer alan 2013 ve 2018 6.Sınıf Matematik dersi öğretim programlarındaki ünite bazlı kazanım sayıları incelendiğinde 2013

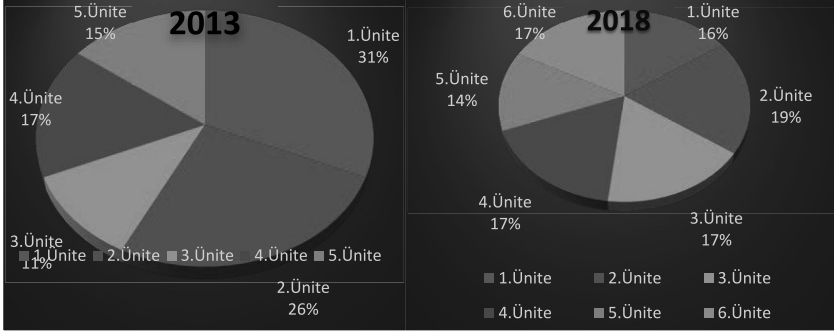
yılında toplam kazanım sayısı 5 üniteye 69 kazanım iken, 2018 yılında toplam kazanım sayısı 6 üniteye 59 kazanım olduğu görülmektedir. 6.sınıftaki kazanım sayılarında diğer sınıflarda olduğu gibi 2013'ten 2018'e bir azalma olduğu görülmektedir. En fazla değişim 5.Ünite olduğu görülürken, en az değişim ise 1.Ünite olmuştur. 5. Üniteye 2013 matematik öğretim programında kazanım sayısı 19 iken bu sayı 2018 matematik öğretim programında 8'e düşmüştür. 1.Üniteye 2013 matematik öğretim programında kazanım sayısı 12 iken bu sayı 2018 matematik öğretim programında bir kazanım sayısı azalma ile 10 olmuştur.

Grafik 5. 7. Sınıf Matematik Dersi Öğretim Programlarındaki Kazanım Sayıları

Grafik 5'te yer alan 2013 ve 2018 7.Sınıf Matematik dersi öğretim programlarındaki ünite bazlı kazanım sayıları incelendiğinde 2013 yılında toplam kazanım sayısı 5 üniteye 53 kazanım iken, 2018 yılında toplam kazanım sayısı 6 üniteye 48 kazanım olduğu görülmektedir. 7.sınıftaki kazanım sayılarında diğer sınıflarda olduğu gibi 2013'ten 2018'e bir azalma olduğu görülmektedir. En fazla değişim 1.Ünite olduğu görülürken, en az değişim ise 4.Ünite olmuştur. 1. Üniteye 2013 matematik öğretim programında kazanım sayısı 12 iken bu sayı 2018 matematik öğretim programında 5'e düşmüştür. 4.Üniteye 2013 matematik öğretim programında kazanım sayısı 10 iken bu sayı 2018 matematik öğretim programında bir artışla 11 olmuştur.

Grafik 6. 8. Sınıf Matematik Dersi Öğretim Programlarındaki Kazanım Sayıları

Grafik 6'da yer alan 2013 ve 2018 8.Sınıf Matematik dersi öğretim programlarındaki ünite bazlı kazanım sayıları incelendiğinde 2013 yılında toplam kazanım sayısı 5 üniteye 54 kazanım iken, 2018 yılında toplam kazanım sayısı 6 üniteye 52 kazanım olduğu görülmektedir. 8.sınıftaki kazanım sayılarında diğer sınıflarda olduğu gibi 2013'ten 2018'e bir azalma olduğu görülmektedir. En fazla değişim 1.Üniteye olduğu görülürken, 4.Üniteye hiç değişim olmamıştır. 1. Üniteye 2013 matematik öğretim programında kazanım sayısı 17 iken bu sayı 2018 matematik öğretim programında 8'e düşmüştür. 4.Üniteye 2013 matematik öğretim programında kazanım sayısı 9 iken bu sayı 2018 matematik öğretim programında değişmemiştir.

Tablo 1. 5.Sınıf Matematik Dersi Öğretim Programlarındaki Konuların Ünitelere Göre Dağılımı

2013		2018	
Ünite Adı	Konular	Ünite Adı	Konular
1	Doğal Sayılar	1	Doğal Sayılar
	Doğal Sayılarla İşlemler		Doğal Sayılarla İşlemler
	Zaman Ölçü Birimleri ve Problem Çözme		
2	Araştırma Soruları Üretme, Veri Toplama, Düzenleme ve Gösterme	2	Kesirler
	Veri Analizi ve Yorumlama		Kesirlerle İşlemler

3	Temel Geometrik Kavramlar ve Çizimler	3	Ondalık Gösterim
	Üçgen ve Dörtgenler 1		Yüzdeler
4	Kesirler	4	Temel Geometrik Kavramlar ve Çizimler
	Kesirlerle İşlemler: Toplama ve Çıkarma		Üçgen ve Dörtgenler
	Ondalık Gösterim		
	Yüzdeler		
5	Uzunluk Ölçüleri	5	Veri Toplama ve Değerlendirme
	Üçgen ve Dörtgenler 2		Uzunluk ve Zaman Ölçme
	Alan Ölçme	6	Alan Ölçme
	Geometrik Cisimler		Geometrik Cisimler
Toplam	15 Konu	Toplam	12 Konu

2013 ve 2018 5.Sınıf Matematik dersi öğretim programlarındaki konuların ünitelere göre dağılımı karşılaştırıldığında 2013 öğretim programında 15 olan konu sayısı 2018 öğretim programında 12'ye düşürülmüştür. Fakat konu adları derinlemesine incelendiğinde pek fazla bir değişimin yaşanmadığı görülmektedir. Örneğin, 2013 öğretim programında Üçgen ve Dörtgenler konusu 1 ve 2 diye iki başlık halinde verilirken 2018 öğretim programında tek konu başlığı şeklinde verilmiştir. Aynı şekilde uzunluk ve zaman ölçüleri konuları 2013 öğretim programında iki ayrı konu başlığı şeklinde verilirken 2018 öğretim programında iki konu tek bir konu başlığı altında verilmiştir. Benzer durum kesirler konusunda da vardır. Sonuç olarak konu sayısı derinlemesine incelendiğinde sayısal olarak bir değişikliğin olduğu fakat konu başlığı ve içerik açısından bir değişikliğin olmadığı söylenebilir. Bu durum başka bir ifadeyle 5. Sınıf matematik öğretim programında 2018 yılında sadeleştirilme yapıldığı şeklinde ifade edilebilir.

Tablo 2. 6. Sınıf Matematik Öğretim Programlarındaki Konuların Ünitelere Göre Dağılımı

2013		2018	
Ünite No	Konular	Ünite No	Konular
1	Doğal Sayılarla İşlemler	1	Doğal Sayılarla İşlemler
	Çarpanlar ve Katlar		Çarpanlar ve Katlar
	Açılar		Kümeler

2	Oran	2	Tam Sayılar
	Kesirlerle İşlemler		Kesirlerle İşlemler
	Ondalık Gösterim		
3	Araştırma Soruları Üretme, Veri Toplama ve Düzenleme	3	Ondalık Gösterim
	Veri Analizi		Oran
4	Tam Sayılar	4	Cebirsel İfadeler
	Cebirsel İfadeler		Veri Toplama ve Değerlendirme
			Veri Analizi
5	Alan Ölçme	5	Açılar
	Geometrik Cisimler ve Hacim Ölçme		Alan Ölçme
	Sıvılarda Ölçme	6	Çember
	Çember		Geometrik Cisimler
			Sıvı Ölçme
Toplam	14 Konu	Toplam	15 Konu

2013 ve 2018 6.Sınıf Matematik dersi öğretim programlarındaki konuların ünitelere göre dağılımı karşılaştırıldığında 2013 öğretim programında 14 olan konu sayısı 2018 öğretim programında 15'e yükselmiştir. Konu adları derinlemesine incelendiğinde 2018 öğretim programında 2013 öğretim programında yer alan konulara ek olarak kümeler konusu eklenmiştir. Ayrıca Geometrik Cisimler ve Hacim Ölçme konusu Geometrik Cisimler şeklinde sadeleştirilmiş ve hacimler konu başlığı hiçbir şekilde 2018 öğretim programında yer almamaktadır.

Tablo 3. 7. Sınıf Matematik Öğretim Programlarındaki Konuların Ünitelere Göre Dağılımı

2013		2018	
Ünite No	Konular	Ünite No	Konular
1	Tam Sayılarla Çarpma ve Bölme İşlemleri	1	Tam Sayılarla İşlemler
	Rasyonel Sayılar		
	Rasyonel Sayılarla İşlemler		
2	Eşitlik ve Denklem	2	Rasyonel Sayılar
	Doğrusal Denklemler		Rasyonel Sayılarla İşlemler
3	Oran ve Orantı	3	Cebirsel İfadeler
	Yüzdeler		Eşitlik ve Denklem

4	Doğrular ve Açılar	4	Oran ve Orantı
	Çember ve Daire		Yüzdeler
	Veri İşleme		
5	Çokgenler	5	Doğrular ve Açılar
	Dönüşüm Geometrisi		Çokgenler
			Çember ve Daire
	Cisimlerin Farklı Yönlerden Görünümleri	6	Veri Analizi
			Cisimlerin Farklı Yönlerden Görünümleri
Toplam	13 Konu	Toplam	12 Konu

2013 ve 2018 7.Sınıf Matematik dersi öğretim programlarındaki konuların ünitelere göre dağılımı karşılaştırıldığında 2013 öğretim programında 13 olan konu sayısı 2018 öğretim programında 12'ye düşürülmüştür. Konu adları derinlemesine incelendiğinde bazı derslerin isimlerinde değişimlerin olduğu görülmektedir.

Örneğin, Tam Sayılarla Çarpma ve Bölme İşlemleri konu başlığı Tam Sayılarla İşlemler şeklinde sadeleştirilmiş, Veri İşleme konu başlığı Veri Analizi şeklinde değiştirilmiştir. Doğrusal Denklemler ve Dönüşüm Geometrisi konuları 2013 öğretim programında yer alırken 2018 öğretim programında yer almamıştır. Benzer şekilde 2018 öğretim programında yer alan Cebirsel İfadeler konusu 2013 öğretim programında yer almamıştır.

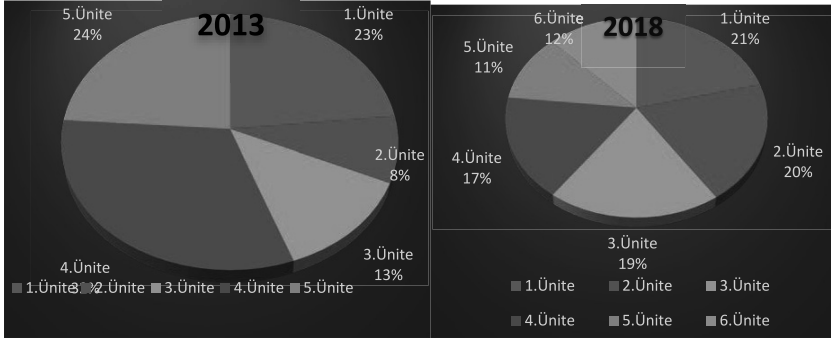
Tablo 4. 8. Sınıf Matematik Öğretim Programlarındaki Konuların Ünitelere Göre Dağılımı

2013		2018	
Ünite No	Konular	Ünite No	Konular
1	Çarpanlar ve Katlar	1	Çarpanlar ve Katlar
	Üslü İfadeler		Üslü İfadeler
	Kareköklü İfadeler		
2	Basit Olayların Olma Olasılığı	2	Kareköklü İfadeler
	Üçgenler		Veri Analizi
	Dik Üçgen ve Pisagor Bağıntısı		
	Dönüşüm Geometrisi		
3	Cebirsel İfadeler ve Özdeşlikler	3	Basit Olayların Olma Olasılığı
	Eşlik ve Benzerlik		Cebirsel İfadeler ve Özdeşlikler

4	Doğrusal Denklemler	4	Doğrusal Denklemler
	Denklemler Sistemleri		Eşitsizlikler
	Eşitsizlikler		
5	Geometrik Cisimler	5	Üçgenler
	Veri Analizi		Eşlik ve Benzerlik
6		6	Dönüşüm Geometrisi
			Geometrik Cisimler
Toplam	14 Konu	Toplam	12 Konu

2013 ve 2018 8.Sınıf Matematik dersi öğretim programlarındaki konuların ünitelere göre dağılımı karşılaştırıldığında 2013 öğretim programında 14 olan konu sayısı 2018 öğretim programında 12'ye düşürülmüştür. Konu adları derinlemesine incelendiğinde 2018 öğretim programında yer alan bütün konular 2013 öğretim programında da yer almaktadır. Her iki öğretim programında konu bazlı iki farklılığın olduğu görülmektedir. 2013 öğretim programında yer alan Denklem Sistemleri, Dik Üçgen ve Pisagor Bağıntısı konuları 2018 öğretim programında yer almamaktadır.

Grafik 7. 5.Sınıf Matematik Dersi Öğretim Programlarındaki Ünite Ders Saatleri

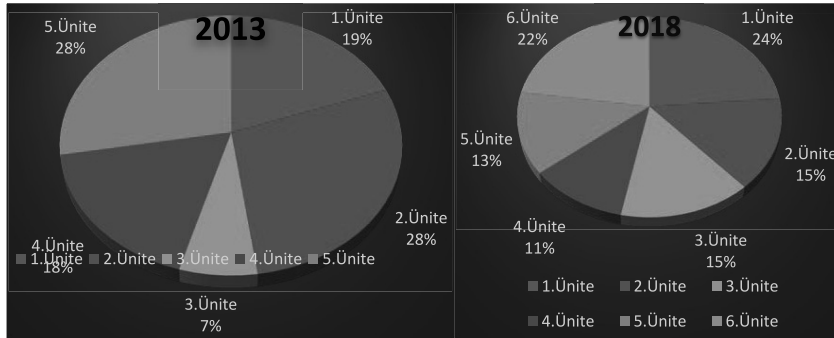

2013 ve 2018 5.Sınıf Matematik dersi öğretim programları karşılaştırıldığında yıllık bazda her iki programda da 180 ders saati olduğu görülmektedir. 5. Sınıf düzeyinde ders saatlerinde bir değişimin olmadığı 180 saatlik sürenin korunduğu görülmektedir.

2013 ve 2018 öğretim programları ders saatleri bağlamında ünite bazlı değerlendirildiğinde 5.sınıf düzeyi için ayrılan toplam ders saati aynı olmasına karşın ünite bazında farklılıkların olduğu görülmektedir. Ders saati açısından ünite bazında en fazla değişim 4. Ünite olmuştur. 2013 öğretim programında 57 saatle 180 saatlik zaman diliminin %32'sini oluşturan 4.ünite, 2018 öğretim programında 30 saate ve yüzde olarakta 180 saatlik zaman diliminin %30'una düşmüştür.

Ders saati açısından ünite bazında en az değişim 1. Ünite olmuştur. 2013 öğretim programında 42 saatle 180 saatlik zaman diliminin %23'ünü oluşturan 1.ünite, 2018 öğretim programında 38 saate ve yüzde olarakta 180 saatlik zaman diliminin %21'ine düşmüştür.

Grafik 8. 6.Sınıf Matematik Dersi Öğretim Programlarındaki Ünite Ders Saatleri

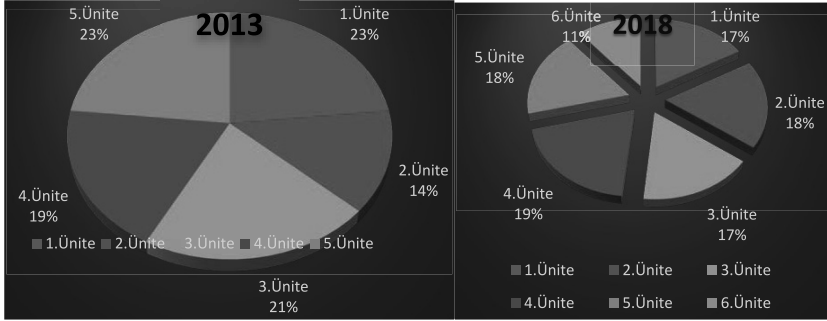

2013 ve 2018 6.Sınıf Matematik dersi öğretim programları karşılaştırıldığında yıllık bazda 2013 ve 2018 öğretim programlarında 180 ders saati olduğu görülmektedir.

2013 ve 2018 öğretim programları ders saatleri bağlamında ünite bazlı değerlendirildiğinde 6.sınıf düzeyi için ayrılan ders saatleri gerek toplamda gerekse de ünite bazında farklılıklar gösterdiği anlaşılmaktadır. Ders saati açısından ünite bazında en fazla değişim 5. Ünite olmuştur. 2013 öğretim programında 50 saatle 180 saatlik zaman diliminin %28'ini oluşturan 5.ünite, 2018 öğretim programında 25 saate ve yüzde olarakta 180 saatlik zaman diliminin %14'üne düşmüştür.

Ders saati açısından ünite bazında en az değişim 1. Ünite de olmuştur. 2013 öğretim programında 35 saatle 180 saatlik zaman diliminin %19'unu oluşturan 1.ünite, 2018 öğretim programında 45 saate ve yüzde olarakta 180 saatlik zaman diliminin %24'üne yükselmiştir.

Grafik 9. 7.Sınıf Matematik Dersi Öğretim Programlarındaki Ünite Ders Saatleri

2013 ve 2018 7.Sınıf Matematik dersi öğretim programları karşılaştırıldığında yıllık bazda her iki programda da 180 ders saati olduğu görülmektedir. 7. Sınıf düzeyinde ders saatlerinde bir değişimin olmadığı 180 saatlik sürenin korunduğu görülmektedir.

2013 ve 2018 öğretim programları ders saatleri bağlamında ünite bazlı değerlendirildiğinde 7.sınıf düzeyi için ayrılan toplam ders saati aynı olmasına karşın ünite bazında farklılıkların olduğu görülmektedir.

Ders saati açısından ünite bazında en fazla değişim 1. Ünite de olmuştur. 2013 öğretim programında 42 saatle 180 saatlik zaman diliminin %23'ünü oluşturan 1.ünite, 2018 öğretim programında 30 saate ve yüzde olarakta 180 saatlik zaman diliminin %17'sine düşmüştür.

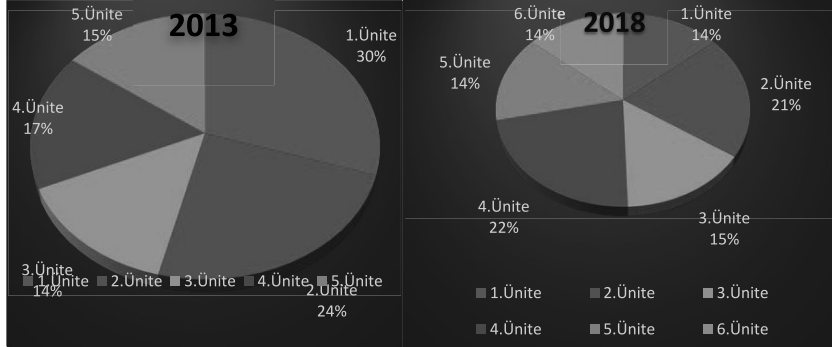
Ders saati açısından ünite bazında en az değişim 4. Ünite de olmuştur. 2013 öğretim programında 34 saatle 180 saatlik zaman diliminin %19'unu oluşturan 4.ünite, 2018 öğretim programında 35 saate ve yüzde olarakta 180 saatlik zaman diliminin %19'una düşmüştür.

2013 ve 2018 8.Sınıf Matematik dersi öğretim programları karşılaştırıldığında yıllık bazda her iki programda da 180 ders saati olduğu

görülmektedir. 8. Sınıf düzeyinde ders saatlerinde bir değişimin olmadığı 180 saatlik sürenin korunduğu görülmektedir.

Grafik 10. 8.Sınıf Matematik Dersi Öğretim Programlarındaki Ünite Ders Saatleri

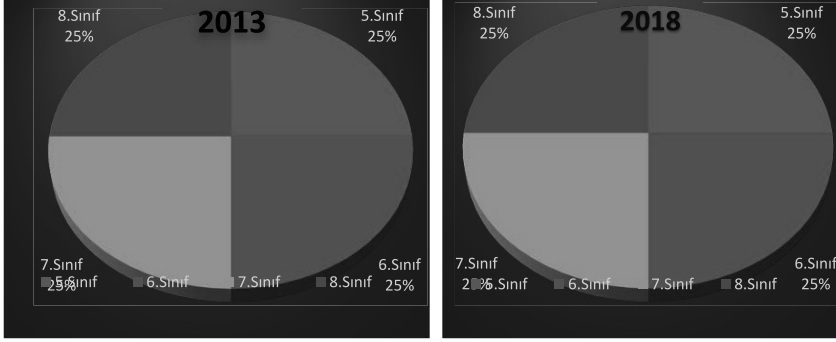

2013 ve 2018 ortaokul matematik dersi öğretim programları ders saatleri bağlamında ünite bazlı değerlendirildiğinde 8.sınıf düzeyi için ayrılan toplam ders saati aynı olmasına karşın ünite bazında farklılıkların olduğu görülmektedir.

Ders saati açısından ünite bazında en fazla değişim 1. Ünite olmuştur. 2013 öğretim programında 54 saatle 180 saatlik zaman diliminin %30'unu oluşturan 1.ünite, 2018 öğretim programında 25 saate ve yüzde olarakta 180 saatlik zaman diliminin %14'üne düşmüştür.

Ders saati açısından ünite bazında en az değişim 3. Ünite olmuştur. 2013 öğretim programında 26 saatle 180 saatlik zaman diliminin %14'ünü oluşturan 3.ünite, 2018 öğretim programında 27 saate ve yüzde olarakta 180 saatlik zaman diliminin %15'ine düşmüştür.

2013 ve 2018 ortaokul matematik dersi öğretim programları karşılaştırıldığında sınıf bazında ünite sayıları tüm sınıflarda 5'ten 6'ya yükselmiştir. Ünite sayıları açısından 2018 öğretim programında yaşanan bir ünitelik artış sadece 6.sınıftaki yıllık ders saatini (Grafik 8) etkilemiştir. Diğer sınıflarda ünite artışı ders saatlerinde değişikliğe neden olmamıştır.

Grafik 11. Ortaokul Matematik Dersi Öğretim Programlarındaki
Ünite Sayıları

2013 ve 2018 matematik dersi öğretim programları incelendiğinde her iki programda da “Sayılar ve işlemler, cebir, geometri ve ölçme, veri işleme, olasılık” olmak üzere 5 öğrenme alanının belirlendiği görülmektedir. Sınıf bazında öğrenme alanları karşılaştırıldığında her iki programda da ortak olan öğrenme alanlarının değişikliğe uğramadığı durumları öğretim programları içerisinde aynen muhafaza ettikleri görülmektedir.

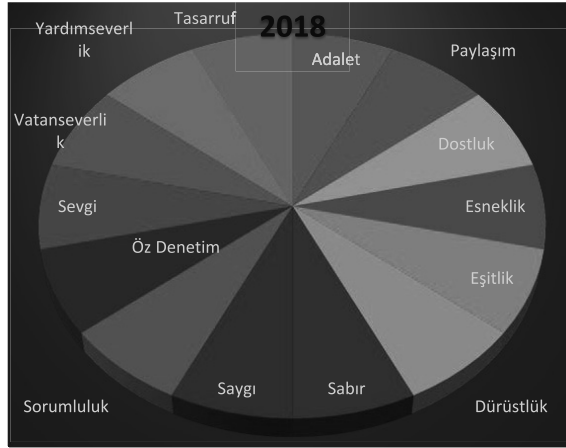
Tablo 5. Ortaokul Matematik Dersi Öğretim Programlarındaki
Öğrenme Alanları

2013				
Öğrenme Alanı	5	6	7	8
Sayılar ve İşlemler	x	x	x	x
Cebir	-	x	x	x
Geometri ve Ölçme	x	x	x	x
Veri İşleme	x	x	x	x
Olasılık	-	-	-	x
2018				
Sayılar ve İşlemler	x	x	x	x
Cebir	-	x	x	x
Geometri ve Ölçme	x	x	x	x
Veri İşleme	x	x	x	x
Olasılık	-	-	-	x

2013 ve 2018 Yıllarındaki Programlarda Değerler

Matematik Dersi Öğretim Programı öğrenciyi merkeze alan ve kavramsal anlamayı önemseyen bir bakış açısına sahip olmakla birlikte, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde (TYÇ) belirlenen 8 anahtar yetkinlikle birlikte esneklik, estetik, eşitlik, adalet ve paylaşım gibi değerleri de uygun kazanımlarla ilişkilendirmeyi öne çıkarmaktadır (MEB, 2018).

Grafik 12 Ortaokul Matematik Dersi Öğretim Programlarındaki Değerler

Not: 2013 öğretim programında değerlerle ilgili bilgi yer almadığından grafikte yer verilmemiştir.

2013 ve 2018 öğretim programları değerler açısından incelendiğinde 2018 öğretim programında 14 kadar değere yer verildiği görülmüştür. 2013 öğretim programında değerler konusuna yer verilmediği öğretim programının incelenmesi neticesinde anlaşılmıştır.

Sonuç

2013 ve 2018 matematik dersi öğretim programlarında tematik, öğrenci merkezli ve ünite temelli yaklaşımların benimsediğini görülmektedir. Ayrıca her iki öğretim programında öğretmenlere yaklaşım konusunda esneklik sunulmuştur. Bu kapsamda öğretmenlerin sınırlandırılmayarak

hangi yaklaşımın öğretim faaliyetleri için daha yararlı olacağına karar vererek kullanması gerektiği belirtilmiştir.

2013 ve 2018 Matematik öğretim programlarındaki kazanım sayıları 2013 yılında 233 iken bu sayı 2018 yılında 215'e düşmüştür. Toplam kazanım sayılarında 2013'ten 2018'e bir azalma olduğu görülmektedir. Bu azalma sınıf bazında değerlendirildiğinde en fazla değişim 6.sınıf düzeyinde olduğu görülürken, en az değişim 5. Sınıf düzeyinde olmuştur. 6. Sınıfta 2013 matematik öğretim programında kazanım sayısı 69 iken bu sayı 2018 matematik öğretim programında 59'a düşmüştür. 5. Sınıfta 2013 matematik öğretim programında kazanım sayısı 57 iken bu sayı 2018 matematik öğretim programında bir kazanım sayısı azalma ile 56 olmuştur.

Çalışmada 2013 ve 2018 5.Sınıf Matematik dersi öğretim programlarındaki konuların ünitelere göre dağılımı karşılaştırıldığında 2013 öğretim programında 15 olan konu sayısı 2018 öğretim programında 12'ye düşürülmüştür. Fakat konu sayısı derinlemesine incelendiğinde sayısal olarak bir değişikliğin olduğu fakat konu başlığı ve içerik açısından bir değişikliğin olmadığı tespit edilmiştir.

2013 ve 2018 6.Sınıf Matematik dersi öğretim programlarındaki konuların ünitelere göre dağılımı karşılaştırıldığında 2013 öğretim programında 14 olan konu sayısı 2018 öğretim programında 15'e yükselmiştir. Konu adları derinlemesine incelendiğinde 2018 öğretim programında 2013 öğretim programında yer alan konulara ek olarak kümeler konusu eklendiği belirlenmiştir.

2013 ve 2018 7.Sınıf Matematik dersi öğretim programlarındaki konuların ünitelere göre dağılımı karşılaştırıldığında 2013 öğretim programında 13 olan konu sayısı 2018 öğretim programında 12'ye düşürülmüştür. Konu adları derinlemesine incelendiğinde bazı derslerin isimlerinde değişimlerin olduğu görülmektedir. Örneğin, Tam Sayılarla Çarpma ve Bölme İşlemleri konu başlığı Tam Sayılarla İşlemler şeklinde sadeleştirilmiş, Veri İşleme konu başlığı Veri Analizi şeklinde değiştirilmiştir. Doğrusal Denklemler ve Dönüşüm Geometrilere konuları 2013 öğretim programında yer alırken 2018 öğretim programında yer almamıştır.

Benzer şekilde 2018 öğretim programında yer alan Cebirsel İfadeler konusu 2013 öğretim programında yer almamıştır.

2013 ve 2018 8.Sınıf Matematik dersi öğretim programlarındaki konuların ünitelere göre dağılımı karşılaştırıldığında 2013 öğretim programında 14 olan konu sayısı 2018 öğretim programında 12'ye düşürülmüştür. Konu adları derinlemesine incelendiğinde 2018 öğretim programında yer alan bütün konular 2013 öğretim programında da yer almaktadır. Her iki öğretim programında konu bazlı iki farklılığın olduğu görülmektedir. 2013 öğretim programında yer alan Denklem Sistemleri, Dik Üçgen ve Pisagor Bağıntısı konuları 2018 öğretim programında yer almadığı belirlenmiştir.

2013 ve 2018 5.,6.,7. ve 8. Sınıf Matematik dersi öğretim programları karşılaştırıldığında yıllık bazda dört sınıfta da yıllık 180 ders saati olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada 2013 ve 2018 Matematik dersi öğretim programları karşılaştırıldığında sınıf bazında ünite sayılarının tüm sınıflarda 5'ten 6'ya yükseldiği tespit edilmiştir. Ünite sayıları açısından 2018 öğretim programında yaşanan bir ünitelik artış sadece 6.sınıftaki yıllık ders saatini etkilemiştir. Diğer sınıflarda ünite artışı ders saatlerinde değişikliğe neden olmadığı tespit edilmiştir.

2013 ve 2018 matematik dersi öğretim programları incelendiğinde her iki programda da “Sayılar ve işlemler, cebir, geometri ve ölçme, veri işleme, olasılık” olmak üzere 5 öğrenme alanının belirlendiği görülmektedir. Sınıf bazında öğrenme alanları karşılaştırıldığında her iki programda da ortak olan öğrenme alanlarının değişikliğe uğramadığı durumlarını öğretim programları içerisinde aynen muhafaza ettikleri tespit edilmiştir.

2013 ve 2018 öğretim programları değerler açısından incelendiğinde 2018 öğretim programında 14 kadar değere yer verildiği görülmüştür. 2013 öğretim programında değerler konusuna yer verilmediği öğretim programının incelenmesi neticesinde belirlenmiştir. Değerler konusu gerek matematik gerekse de diğer derslerin programında yer almaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı 2018 öğretim programında değer odaklı bir

yaklaşım benimsemiş ve bu yaklaşım bütün öğretim programlarını etkilemiştir.

2013 ve 2018 ortaokul matematik dersi öğretim programlarında etkinlik örneklerinin yer almadığı belirlenmiştir. Geçmiş yıllarda öğretim programlarında var olan etkinlik örnekleri anlayışı 2013 ve 2018 yıllarında yayınlanan öğretim programlarında benimsenmemiştir. Etkinlik örnekleri uygulayıcılara kazanımların nasıl verilmesi konusunda rehberlik yapmayı sağlamasına (Van De Walle, Karp & Bay-Williams, 2012) rağmen bu durum son yayınlanan öğretim programlarında benimsenmemiş olup öğretim programlarında sadeleştirilmeye gidilmiştir. Bu sonuçlar öğretim programlarının çerçeve program olma özelliğine dönüş sağlanmaya çalışıldığının ipuçlarını vermektedir.

Eğitim programlarının tasarımı, değerlendirilmesi, geliştirilmesi ve geliştirilen programın yaygınlaştırılması arasında dinamik bir ilişki mevcuttur. Bu ilişki herhangi bir nedenle kesintiye uğrarsa eğitim programının etkililiği ile ilgili sorunlar çıkar (Demirel, 2017). Bu bağlamda gerek 2013 gerekse de 2018 ortaokul matematik dersi öğretim programlarında yapılan yenileme çalışmalarının uzun zaman aralığında yapıldığı görülmektedir. Program yapıcılara bu kapsamda ihtiyaç halinde öğretim programlarında yenilemelerin hemen yapılması uzun zaman beklenmemesi önerilebilir.

COMPARISON OF TEACHING PROGRAMS OF 2013-2018 MIDDLE SCHOOL MATHEMATICS COURSE

Abstract

Renewal studies have been carried out in mathematics curricula at different times and the most recent changes were made in 2018. In the year 2018 and 2013, the innovations in the middle school level mathematics course are studied. In this context, the aim of the study is to analyze the changes made at the secondary school level within the mathematics curriculum renewed in 2013 and 2018. Qualitative research approach has been adopted in the scope of this aim and it is designed as descriptive case study. For the collection of the data, the Ministry of Education established the teaching programs of the Mathematics course in 2013 and 2018 which were published in the electronic environment. As a method of data collection, a document review was used. Criteria sampling method was used for sampling purposes. It was decided to analyze the secondary school dimension of the mathematics curriculum of 2013 and 2018 as criteria for the study of the document in the study. When the data obtained in the study were analyzed, frequencies and percentages of the categories determined by the researcher were calculated. As a result of the research, it is seen that the value of the 2013 curriculum is not addressed but it is included in the 2018 curriculum in a comprehensive way. It was determined that 233 in total in 2013 teaching program and 215 in total in 2018 education program were included. It has been determined that the number of benefits is reduced. As a result of the evaluation of the teaching programs in terms of the number of units in the study, it was determined that the number of 5 units in the 2013 teaching program increased to 6 in the 2018 teaching program.

Key Words: Mathematics, Secondary School, Curriculum

Kaynaklar

- Altun, M. (2005). *Matematik Öğretimi*. Bursa: Alfa Akademi Yayınları.
- Altun, M. ve Alkan, H. (1998). *Matematik Öğretimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Bloor, M., & Wood, F. (2006). *Keywords in qualitative methods: A vocabulary of research concepts*. London: Sage Publications.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, O. E., Karadeniz, S. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2017). *Eğitimde program geliştirme: Kuramdan uygulamaya* (25. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ertürk, S. (1998). *Eğitimde Program Geliştirme*. Meteksan Yayınları. Ankara.
- Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (1996). *How to design and evaluate research in education*. New York, NY: McGraw-Hill.
- Orbeyi, S. (2007). İlköğretim Matematik Dersi Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi. On Sekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Umay, A. (2002). Öteki Matematik, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 275-281.
- Van De Walle, A. J., Karp, S. K., & Bay-Williams, M. J. (2012). İlkokul ve ortaokul matematiği gelişimsel yaklaşımla öğretim (7. Baskıdan) (Çev. Ed. S. Durmuş). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Varış, F. (1996). *Eğitimde Program Geliştirme, Teori ve Teknikler*. Alkım Kitapçılık Yayıncılık. Ankara.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Nitel araştırma yöntemleri*. (5. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- MEB. (2013). Ortaokul Matematik Dersi (5, 6, 7 ve 8. sınıflar) Öğretim Programı. <https://ttkb.meb.gov.tr>. Erişim Tarihi: 01.07.2018.
- MEB. (2018). Matematik Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar). <http://mufredat.meb.gov.tr/> Erişim Tarihi: 01.07.2018.